

27 ביולי 2021

לכבוד:

ח"כ תמר זנדברג

השרה להגנת הסביבה

באמצעות דוא"ל: sara@sviva.gov.il

הנדון: התייחסות אינג'אז לתוכנית הסביבתית החדשה לחברה הערבית של השרה זנדברג

לכבוד השרה תמר זנדברג שלום רב,

ביום שלישי 13.7.2021 בעת ביקורך במחוז הצפון הצגת תוכנית סביבתית חדשה לחברה הערבית. כבודך רואה בתוכנית החדשה שאת מציעה הזדמנות משמעותית לשינוי בשטח ולשיפור איכות החיים בחברה הערבית.

אינג'אז, המרכז המקצועי לקידום הרשויות המקומיות הערביות, מנהל יחד עם אגודת הגליל את וועדת הסביבה, אחת מהוועדות המקצועיות שהוקמו ע"י הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות בעקבות החלטת הממשלה 2015. אינג'אז, במסגרת ניהול וועדת הסביבה, הכין לאחרונה נייר מדיניות שסקר בצורה מקיפה ורחבה את האתגרים הסביבתיים הרבים שהרשויות הערביות מתמודדות איתם. נייר זה מעלה המלצות מדיניות לגבי תחום הסביבה שלדעתנו צריכים לקבל מענה במסגרת תוכנית החומש הבאה. אנו מנהלים סביב נייר זה בחודשים האחרונים שיח ס מול הרשות לפיתוח כלכלי על מנת לקדם אימוץ אותן המלצות במסגרת תוכנית החומש הבאה. הכנת נייר המדיניות באה אחרי שורה ארוכה של גישות, ראיונות והתייעצויות שאינג'אז קיים עם ראשי רשויות ערביות, עובדי מחלוקת סביבה ברשויות הערביות ומומחים בתחום הסביבה.

על רקע עבודת אינג'אז בניהול וועדת הסביבה אנו מבקשים בזאת להתייחס לתוכנית החדשה:

1. קודם כל, אינני מאזימברך את השרה זנדברג על הצהרותיה החשובות בנוגע לצורך הדחוף שהיא רואה בשינוי ה"מציאות המקולקלת" של איכות הסביבה בחברה הערבית. דבריה של השרה משקפים הבנה עמוקה לחומרת המצב הסביבתי בחברה הערבית והצורך הדחוף לתת לו מענה והתייחסות מיוחדים.
2. אנו רואים בחיוב את גישתה של השרה בנוגע לחשיבות קידום נושא הפסולת בחברה הערבית, בהיותו נושא "בוער" שמצריך פתרון מקיף ודחוף. כמו כן, נושא המנהל הסביבתי בשלטון המקומי שיעבוד עם המשרד להגנת הסביבה, אשר התוכנית מציעה, הינו לדעתנו צעד חשוב בדרך הנכונה. בנוסף לכך, אנו רואים בשיח המשותף עם הציבור והנהגת החברה הערבית שהתוכנית החדשה מקדמת כנקודה בעלת חשיבות רבה.
3. עם זאת, אנו רואים שהתוכנית החדשה המוצעת הינה תוכנית נקודתית אשר מזכירה במידה רבה את תוכנית "סביבה שווה" שלא הצליחה לחולל שינוי משמעותי בחברה הערבית ולהביא לשיפור במצב איכות הסביבה בחברה הערבית. כידוע, שיעורי ניצולי התקציב ושיעורי הביצוע במסגרת התוכנית הינם נמוכים מאוד, לצד היותה תוכנית זמנית ולא מקיפה, שלא מתייחסת בצורה רחבה לאתגרים והבעיות הסביבתיות בחברה הערבית.
4. אנו חושבים שהחברה הערבית צריכה תוכנית סביבתית רחבה ומקיפה יותר אשר תיתן מענה מקיף לבעיות והאתגרים הסביבתיים הרבים שאיתם מתמודדות הרשויות הערביות כמו: המחסור החמור בכוח אדם מוכשר ובמחלקות שפ"ע מתפקדות ברשויות הערביות, המחסור בשטחים פתוחים, המרחב הציבורי המוזנח והלא מזמין ביישובים הערביים, זיהום האויר והצורך למעבר לאנרגיה מתחדשת, אי-המוכנות של הרשויות הערביות להתמודד עם מצבי חירום ושינויי האקלים ועוד הרבה נושאים.
5. לדעתנו, שינוי "המציאות המקולקלת" יבוא רק ע"י קידום תוכנית סביבתית רחבה ומקיפה ברשויות הערביות, אשר תכלול הכשרת כוח אדם מקצועי בתחום הסביבה והתכנון העירוני והשקעה במחלקות שפ"ע מתפקדות שיהוו כתובת לנושאי הסביבה ברשויות, תמיכה ברשויות לבניית תוכניות להתמודדות עם משבר שינוי האקלים המחריף, תמיכה ברשויות לבניית

תוכניות למעבר לייצור מקומי של אנרגיה מתחדשת ותוכניות התייעלות
אנרגטית ועוד.

6. תוכניות נקודתיות בדומה לתוכנית החדשה המוצעת יביאו להעמקת הפערים
בין התושבים היהודים לתושבים הערביים וישאירו את החברה הערבית
מאחור.

7. אי לכך, אנו מבקשים מהשרה לקיים שיח משותף עם הציבור הערבי והנהגת
החברה הערבית לשם בניית תוכנית מקיפה שתתן מענה לצרכים הסביבתיים
של החברה הערבית ואשר תביא בסופו של יום למציאות יותר שוויונית
ולשיפור איכות חייו של התושב הערבי.

בכבוד רב,

לילא סוייד, עו"ד ומתכנתת ערים

מנהלת פרויקטים ומנהלת וועדת הסביבה - אינג'אז

27.7.2021